

# СЕКЦІЯ «СУЧАСНІ КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ Й ОСВІТІ»

УДК 004.336

## ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ

**Бенько Юлія Євгенівна,**

здобувача вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування»  
Миколаївський національний аграрний університет  
м. Миколаїв, Україна

**Анотація:** Розглянуто основні поняття та вимоги, що стосуються інформаційних технологій у банківській сфері.

**Ключові слова:** банківська система, інформаційна система, автоматизована банківська система (АБС), інформаційні технології.

В останні роки банківська система нашої країни переживає бурхливий розвиток. Успішне функціонування банку суттєво залежить від використання сучасних наукових і комп'ютерних технологій. Будь-яка банківська система повинна мати можливість розширюватися та розвиватись, і не лише фірмою-розробником, а й силами спеціалістів банку. Надійність системи полягає в тому, що автоматизована база даних повинна забезпечувати роботу великої кількості користувачів, які одночасно можуть вводити документи (рахунки чи угоди), формувати звітність без будь-яких конфліктів, пов'язаних з одночасним доступом до даних.

Автоматизована банківська система (АБС) – це форма організаційного управління банком на базі широкого застосування нових інформаційних технологій [3].

Інформатизація банківської діяльності передбачає створення системи розрахунків для виконання великих та термінових платежів, системи безготівкових розрахунків за товари і послуги, електронного реєстру застав майна, електронної системи Центрального депозитарію державних цінних паперів тощо [1].

Банк є передусім фінансовою організацією, призначеною для отримання прибутку, тому витрати на модернізацію повинні бути співставні з передбачуваною користю від її проведення. Банківські операції пов'язані єдиною технологією їх виконання, а комп'ютерна їх реалізація здійснюється за принципом побудови інтегрованої системи. Інформаційний зв'язок полягає в тому, що всі складові системи працюють із спільною базою даних, що дає змогу уникнути дублювання, забезпечує цілісність та узгодженість даних [2].

АБС має відповідати якостям системи документообігу. Це означає, що порядок проведення операцій описується на рівні системи, котра реалізує надійний контроль, щоб працівники банку виконували лише те, що передбачено

їхніми посадовими інструкціями. Тобто виконавець на своєму робочому місці виконує лише операції над документами, переміщуючи ці документи з одного списку в інший. Усі потрібні при цьому облікові дії система здійснює автоматично. АБС має давати змогу кожному банківському працівникові своєчасно виконувати виробничі завдання, тобто вона має дозволяти швидко вводити клієнтські платежі, оперативно виконувати регламентні процедури [2].

Вимогою до інформаційних систем є забезпечення автоматизації міжфілійних розрахунків, тобто систем управління філіями. Кожний багатофілійний банк або велика компанія стикається з необхідністю автоматизувати й оптимізувати міжфілійні розрахунки. Спочатку цей напрям автоматизації був зорієнтований на сферу платежів. Однак платежі - тільки частина інформації, якою повинні обмінюватися філії як між собою, так і з головним офісом. Це вимагає поширення автоматизації міжфілійних розрахунків і на міжфілійний документообіг, а це передбачає обмін не тільки платіжними документами, а й, наприклад, заявками на конвертацію, видавання кредиту тощо. Філія також може відправляти в головний офіс первинні дані і агреговані показники для отримання зведеної звітності, а з головного офісу отримувати значення лімітів на проведення тих чи інших операцій, візи на видавання кредитів тощо.

Ще однією вимогою до інформаційних систем – є включення клієнтів у банківський документообіг. Спочатку системи типу Клієнт-Банк були зорієнтовані на передачу платіжних доручень у кредитну установу і відправлення витягів із рахунку з банку в офіс клієнта. Зараз система обміну фінансовими повідомленнями трансформувалась у комплексну систему взаємодії клієнта і банку (аналогічно зі змінами в самому банку – від автоматизації бухгалтерського обліку до автоматизації документообігу). До того ж більшість клієнтів активно пересуваються не тільки по країні, а й по всьому світу, і офісом у них іноді виступає переносний комп'ютер. Окрім того, комп'ютер може бути і не власним (припустімо, комп'ютер, установлений в Інтернет-кафе), а всі взаємодії здійснюються через глобальну мережу.

Отже, інформаційна система повинна забезпечити інтеграцію в єдиний інформаційний простір (єдиний документообіг із розподіленою обробкою даних) не тільки всіх підрозділів банку, а й усіх клієнтів за повним переліком наданих послуг.

Безпека та захищеність системи – є однією із необхідних вимог, що ставиться до АБС. За оцінками західних спеціалістів, навіть великий і стабільний банк збанкрутує, якщо він відкриває всю свою документацію. Тому АБС має бути захищена як усередині від можливих зловживань співробітниками банку, так і зовні від різного роду спроб розкриття банківської таємниці та шахрайства із його коштами. Необхідно дотримуватись усіх обов'язкових мінімальних вимог щодо організації заходів із забезпечення інформаційної безпеки та кіберзахист зазначених в Положенні про організацію заходів із забезпечення інформаційної безпеки в банківській системі України [1], до того ж банк зобов'язаний сформувати підрозділ з інформаційної безпеки не менше як із двох працівників зі складу штатних працівників банку. Підрозділ

з інформаційної безпеки банку має безпосередньо підпорядковуватися відповідальній особі за інформаційну безпеку банку.

Таким чином, ми бачимо, що будь-яка банківська система являє складний комплекс, що об'єднує сотні окремих комп'ютерів [2].

Вкладаючи кошти в програмне забезпечення, комп'ютерне та телекомунікаційне обладнання та створення бази для переходу до нових обчислювальних платформ, банки, в першу чергу, прагнуть до здешевлення і прискорення своєї рутинної роботи та перемоги в конкурентній боротьбі. Тому нові інформаційні технології допомагають банкам змінити взаємовідносини з клієнтами та знайти нові засоби для отримання прибутку.

#### **Список використаних джерел:**

1. INFORMATION SYSTEMS AND TECHNOLOGIES IN THE BANKING SPHERE / a course of lectures for students of higher education with a bachelor's degree, 4th year "Finance and credit" full-time teaching / Moroz T.O. - No. 12 (2017)/ URL: [http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2554/1/Informatsiyni\\_systemy\\_i\\_tekh\\_nolohiyi\\_u\\_bankivskiy\\_sferi.pdf](http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2554/1/Informatsiyni_systemy_i_tekh_nolohiyi_u_bankivskiy_sferi.pdf)
2. Syrtseva S. Digital Technologies in the Organizataon of Accounting and Control of Caiculations for Tax Liabilities of Budgetary Institutions / S Syrtseva, S Burlan, N Katkova, Y Cheban, T. PISOCHENKO, A. KSTYRKO // Special Issue: Impact of Current Trends in Social Commerce, Economics, and Business Analytics. – Vol. 39 No. 7 (2021). URL : <http://ojs.ual.es/ojs/index.php/eea/issue/view/318>
3. Automated banking system. URL: <https://uk.wikipedia.org>

***Abstract:** The main concepts and requirements related to information technologies in the banking sphere are considered.*

***Keywords:** banking system, information system, automated banking system (ABS), information technologies.*

**Науковий керівник:**

**Кучмінова Т. С.,**

канд. екон. наук, доцент кафедри  
інформаційних систем і технологій

Миколаївський національний аграрний університет